

VU Research Portal

Redelijkheid en billijkheid als gedragsnorm

Bakker, P.S.

2012

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Bakker, P. S. (2012). *Redelijkheid en billijkheid als gedragsnorm*. [, Vrije Universiteit Amsterdam]. Kluwer.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	xiii
1. Introductie	xiii
2. Opzet en onderzoeksvraag	xiv
3. Methode van onderzoek	xvi
4. Leeswijzer	xvi
Hoofdstuk 1	
Redelijkheid en billijkheid: gedragsnorm of beslissingsnorm?	1
1. Introductie	1
2. Leeswijzer	3
3. Een rechterlijke beslissingsnorm?	3
4. Een gemeenschap van redelijken	5
5. Billijkheid als sequeel van redelijkheid	8
6. Redelijkheid en billijkheid als gedragsnorm	9
7. De redelijke rechter	11
8. De methodische rol van de redelijkheid en billijkheid	13
9. Redelijkheid en billijkheid ten processe	16
10. Conclusies	17
Hoofdstuk 2	
Redelijkheid en billijkheid als grondslag voor gebondenheid	19
1. Inleiding	19
2. Doel van het hoofdstuk/leeswijzer	19
3. De klassieke gebondenheidsleren	20
3.1. Inleiding	20
3.2. De wilsleer	21
3.3. De vertrouwensleer	22
3.4. De wilsvertrouwensleer	22

4.	De alternatieve gebondenheidsleren van Hijma, Smits en Nieuwenhuis	24
4.1.	De verklaringsleer van Hijma	24
4.2.	De causa-leer van Smits	25
4.3.	Nieuwenhuis: drie beginselen van contractenrecht	26
5.	Waardering van de drie alternatieve grondslagvisies	27
6.	Twee visies op gebondenheid van Engelse bodem	31
6.1.	Inleiding	31
6.2.	Fried	31
6.3.	Atiyah	32
6.4.	Waardering van beide grondslagvisies	33
7.	Enige Duitse visies op gebondenheid	34
7.1.	Canaris	34
7.2.	Flume	35
7.3.	Larenz	36
7.4.	Waardering van de drie besproken grondslagvisies	37
8.	Naar een andere grondslag voor gebondenheid	37
8.1.	Redelijkheid en billijkheid als grondslag voor gebondenheid	37
8.2.	Redelijkheid en billijkheid als grondslag voor opheffing van gebondenheid	40
8.3.	Van vrijheid tot gebondenheid	41
8.4.	Wil, verklaring en vertrouwen	44
9.	Uitleg	45
10.	Slot	48

Hoofdstuk 3

	Uitleg van commerciële contracten	51
1.	Inleiding	51
2.	Leeswijzer	52
3.	De ontwikkelingsgang van het leerstuk van uitleg	53
3.1.	Inleiding	53
3.2.	De Haviltex-norm	54
3.3.	De CAO-norm	57
3.4.	DSM/Fox: een vloeiende overgang	58
3.5.	Redelijkheid en billijkheid als gedragsnorm	60
3.6.	Uitleg naar redelijkheid en billijkheid	62
3.7.	Resultaat	64
4.	Uitleg van commerciële contracten	64
4.1.	Introductie	64
4.2.	Het PontMeyer arrest	65
4.3.	Geen “terughoudende rol” redelijkheid en billijkheid	68

Inhoudsopgave

4.4. Geen taalkundige uitleg	70
4.5. Een recente ontwikkeling: het arrest UPC/Land	72
4.6. Resultaat	74
5. Fixatie van het overeengekomene	74
5.1. Inleiding	74
5.2. Contractuele uitsluiting van de aanvullende redelijkheid en billijkheid	75
5.3. Contractuele uitsluiting van de uitlegfunctie van de redelijkheid en billijkheid	80
5.4. Het (relatieve) belang van de redactie van het contract	82
6. Slot	84

Hoofdstuk 4

Imprévision en de eisen van redelijkheid en billijkheid	87
1. Inleiding	87
2. Enige karakteristieken van de imprévision-figuur	90
2.1. Onvoorzien/onvoorzienbaar	90
2.2. Risicosfeer	92
2.3. Onverwacht voordeel	93
2.4. Verdisconteringsbepalingen	95
2.5. Inschakelbepalingen	97
3. Imprévision en art. 6:2 BW	98
3.1. Inleiding	98
3.2. Redelijkheid en billijkheid als begrippen	99
3.3. Verhouding tussen art. 6:2 BW en art. 6:248 BW	101
4. Imprévision en art. 6:248 BW	104
4.1. Het arrest VvE/CSM	104
4.2. Betekenis van het arrest	105
4.3. Verplichtingen van partijen ingeval van onvoorziene omstandigheden: de visie van Hijma	107
4.4. Twee imprévision-situaties geschetst	109
4.5. Onderhandelingen kunnen niet steeds worden gevergd	110
4.6. Afbreken van de onderhandelingen	111
5. Samenvatting	115

Hoofdstuk 5

Ambtshalve toepassing van de redelijkheid en billijkheid	119
1. Inleiding	119
2. Leeswijzer	121

3.	Ambtshalve aanvulling	121
3.1.	Binnen de grenzen van de rechtsstrijd	121
3.2.	Buiten de grenzen van de rechtsstrijd	122
4.	Ambtshalve aanvulling van de redelijkheid en billijkheid	123
4.1.	Zijn redelijkheid en billijkheid van openbare orde?	123
4.2.	Partijbelangen	126
4.3.	Algemeen belang	132
5.	Slot	137
Hoofdstuk 6		
Samenvatting en conclusies		139
1.	Redelijkheid en billijkheid als grondslag voor gebondenheid	140
2.	Uitleg van commerciële contracten	141
3.	Imprévision en de eisen van redelijkheid en billijkheid	142
4.	Ambtshalve toepassing van de redelijkheid en billijkheid	144
5.	Epiloog	145
Summary		147
Literatuurlijst		155
Rechtspraakregister		181
Trefwoordenregister		185
Curriculum vitae		187